

[Minister Lise Østergaard]

nen i landet under henvisning til, at regeringen netop har givet til kende, at man nu i Argentina er meget nær ved normale politiske tilstande.

Dette er en konkret politisk handling på menneskerettighedsområdet, og den foretages nu og da, og den foretages, når det findes hensigtsmæssigt. Men det er overordentlig væsentligt, at man gør sig sine mål og sine midler klar, når man ønsker at anvende et politisk sprog, og dér er det en kendsgerning, at vi kan ikke fremme menneskerettighederne overalt i verden ved at bruge de samme midler. En officiel demarche kan være det rigtige sprog i en vis situation, nemlig over for lande, hvis tænke måde på trods af de forhold, vi ønsker at kritisere, ligger så nær ved vores, at sprogbrugen bliver forstået. I andre sammenhænge, hvis det drejer sig om lande, hvis ideologiske holdning, hvis politiske holdning er fjernere fra vores, vil et tilsvarende sprog, en tilsvarende demarche kunne virke stik imod hensigten, og det er ikke det, vi ønsker, når vi anvender det politiske sprog i menneskerettighedernes tjeneste.

Det er forkert, hvis man mener, at vi ikke protesterer lige så kraftigt, når vi finder, at der foregår krænkelse i de kommunistiske lande, som vi skal forholde os til. Men det er rigtigt, at vi ofte vælger andre måder og andre midler, idet det er vores erfaring, at den tosidede, den direkte henvendelse, henvendelsen fra den ene person til den anden under officielle besøg, giver os langt bedre mulighed for at opnå gensidig forståelse i en lang række tilfælde, når det drejer sig om vore kontakter med nogle lande, hvorimod den åben tilkendegivelse er mere hensigtsmæssig i forhold til andre lande. Vi arbejder overalt og efter bedste evne ligeligt for beskyttelse af menneskerettighederne overalt i verden, og vi arbejder efter bedste evne med ligelig styrke i de forskellige områder af verden.

Jeg vil gerne i forbindelse med hr. Kjellaards indlæg gøre et par bemærkninger om sammenknytningen mellem krav om overholdelse af menneskerettigheder og den form for handelsaftale og bistandssamarbejde, som findes i Lomékonventionen. Jeg vil advare imod, at man umiddelbart opfatter det som en fordel at knytte disse ting sammen. Jeg har min absolutte tvivl på, at man opnår det, man gerne vil, ved at sige: vi vil gerne arbej-

de sammen med jer i disse u-lande, vi vil give jer favorable vilkår, for det er vores politik at ville støtte jeres udvikling; men hvis I skulle foretage jer ting, som ikke passer med vores måde at tænke på, må det få praktiske økonomiske konsekvenser for vores samarbejde. Det kan lyde så besnærende, men jeg vil advare imod, at man helt umiddelbart, før dette spørgsmål er langt grundigere behandlet, danner sig en endelig opfattelse deraf. Jeg kan da også rent konkret sige, at hele dette spørgsmål på nuværende tidspunkt alene har været rejst af EF-Kommissionen, og at det ikke har fået sin endelige behandling i EFs Ministerråd. Nu skal jeg ikke gøre det til et stort punkt, men blot nævne enkelte af de bekymringer, man i hvert fald må vurdere alvorligt i denne forbindelse.

Hvorledes er det muligt at håndhæve en sådan handel, hvor det hedder: god opførsel, ellers ikke penge, ellers ikke fortsættelse af et samarbejde, som den økonomiske udvikling i et u-land er baseret på? Lad os sige, at en begivenhed fører til, at man vil afbryde samarbejdet. Hvilken begivenhed vil man da forlange for at genoptage det? Og hvilken »domstol« ville man finde rigtig og rimelig til vurdering af, om det pågældende land nu opfører sig så flinkt, at det kan få lov at komme ind i varmen igen? Det er et praktisk problem.

Et mere ideelt problem er det, at vi i vores u-landsbistand gerne vil gøre det muligt for udviklingslandene at nå en sådan materiel levestandard, at basis for en håndhævelse af menneskerettighederne i den forstand, vi forstår dem i vort velbærgede land, er mulig, og dér er det uøgetlig umiddelbart betænkeligt, hvis man ønsker at hjælpe, som vi gør i vores u-landspolitik, de fattigste grupper i en befolkning, hvis disse grupper lider overlaster på grund af et ubarmhjertigt styre, at vi da yderligere skulle belaste deres tilværelse ved at fratage dem den mulighed for udvikling i landegnene, i landområderne f. eks., som er en væsentlig del af vort direkte bistandsarbejde.

Kun fordi det har været nævnt som noget, man rent ukompliceret måtte hilse velkommen, har jeg gerne villet gøre disse bemærkninger, og jeg vil gerne understrege, at spørgsmålet ikke er færdigbehandlet, og der er derfor ikke nogen endelig stilling til det fra nogen af EF-landenes udenrigsministre.